

INTEGRAREA GENERAȚIEI SECUNDE A CETĂȚENILOR MOLDOVENI ÎN ȚARILE GAZDĂ

THE INTEGRATION OF SECOND GENERATION OF MOLDOVAN CITI- ZENS IN THE HOST COUNTRIES

Iulian PETCO, ORCID: 0009-0002-8342-6578
Universitatea de Stat din Moldova
Chișinău, Republica Moldova

CZU: 327.58:314.742(=135.1(478))

e-mail: iulian.petco@gmail.com

Republic of Moldova represents one of the main source of migrants from Eastern Europe with a quarter of its population currently working abroad. This phenomenon has been going on for more than 25 years now and it is still escalating. Therefore in my study I approached the issue of the secondary generations of migrants who are found in different circumstances than their predecessors as they are more familiarized with the international cults than with the national ones. This fact leads them to identify more with the local people and not keep any kind of ties with their country of origin. This tendency according to the demographic situation causes a massive aging of the population which leads eventually to a lack of force and it will paralyze our economy if there will not be found and applied innovative ways to prevent the emigration.

Cuvinte-cheie: diasporă, dezvoltare, europenizare, generație secundă, integrare europeană, stat de origine, state de reședință, Republica Moldova.

INTRODUCERE

Republica Moldova, o țară cu o populație de 3,5 milioane de locuitori în Europa de Est, este una dintre principalele surse de migranți de muncă din regiune, cu un sfert din populația activă din punct de vedere economic lucrând în străinătate. Sărăcia, șomajul și lipsa alternativelor economice îi împing continuu pe cetățenii moldoveni să-și asume riscul, să-și părăsească familiile și să caute oportunități mai bune în altă parte. Aproape în orice familie moldovenească este de spus o poveste despre migrație.

Fenomenul migrațional dintotdeauna a atras după sine transformări la nivel mondial și nu doar regional, în țara de origine, sau în cea de destinație. Acest fenomen transpune o mare forță de transformare și provocări care produc schimbări majore sociale, politice, economice, de securitate și spirituale pentru fiecare om în parte. Zilnic, în viața cotidiană interacționăm, depindem și avem tangență cu acest fenomen fără a ne da seama că impactul acestuia asupra vieții noastre este resimțit în fiecare acțiune pe care o întreprindem. Acest fenomen, raportat la Republica Moldova, este extrem de actual și relevant, fiindcă migrația, pe lângă consecința depopulării, provoacă și alte crize urmate de mari schimbări în structura socială, în dependență de componența migranților.

Prin generație secundă înțelegem că subiectul referinței o fac copiii migranților, descendenții celor care sunt implicați activ în rolul migrațiilor, care au plecat din țara

de origine și au ales un alt viitor decât acasă, stabilindu-se în alte țări, creând-uși mai bune condiții, o altă stabilitate și o viață cu mai multe perspective pentru copiii lor. Deopotrivă, din categoria generației secunde fac parte copiii sau/și adolescenții care sunt născuți în țara de baștină, (Republica Moldova), iar mai apoi sunt transferați cu traiul în țările gazdă (Italia, Marea Britanie, SUA, Ucraina, România etc.); totodată, sunt vizați și urmașii migranților moldoveni născuți peste hotarele țării noastre, respectiv renunțând la orice conexiune cu Republica Moldova. Cu alte cuvinte, generațiile secunde reprezintă, de fapt, migrații fără experiență, născuți și crescuți dincolo de hotarele țării.

MATERIAL ȘI METODĂ

În ultimii ani se atestă o creștere îngrijorătoare a numărului de cetățeni moldoveni aflați peste hotare prin continuitatea generațiilor secunde. Aproape 40% dintre tinerii din țara noastră se află peste hotarele țării, dat fiind faptul că politicile de reintegrare a Republicii Moldova încă nu au reușit să readucă acasă pe cei plecați din țară sau să reducă numărul emigranților moldoveni dornici de a părăsi patria, chiar dacă, de-a lungul timpului, subiectul politic și electoral privind abordarea problemelor diasporei și migrației a fost cap de afiș în toate discursurile politice, din toate timpurile, ale politicienilor noștri, de la începuturile democrației politice și până în prezent.

Descendenții migranților reprezintă o categorie de migranți care sunt mult mai familiarizați cu cultele internaționale și tot mai puțin cu cele naționale. Majoritatea dintre ei cunoscând la perfecție câteva limbi străine, având acces ușor la noi informații accesibile și, totodată, trăind în țările cu grad de dezvoltare mai înalt, mulți nu mai pun sprijin pe speranța de a mai reveni acasă, în țara de origine. Dintre copiii emigranților născuți peste hotarele țării noastre, studiile de caz denotă că aproape 45% la sută se identifică în conformitate cu naționalitatea lor și a părinților, iar majoritatea fac abstracție la acest fapt și interacționează în societatea din care fac parte, ca cetățean deplin integrat, la egalitate cu cel băștinaș [1, p. 246].

Generațiile secunde au accelerat ușor în mare parte pe drumul emigrării, dat fiind faptul că accesibilitatea oferită de pașaportul biometric emis de Republica Moldova și dubla cetățenie, în acest caz identificată majoritar prin pașaportul român, au oferit tinerilor oportunitatea să cunoască și alte state dezvoltate, europene sau occidentale, iar familiile lor, părinții, rudele sau alți cunoscuți apropiați au oferit sprijin în a-i ajuta să se încadreze cu ușurință în rolul de migrant, fiindu-le asigurate din start anumite avantaje ca emigrant secund, cum ar fi locuință, hrană, ghidare sau asistență lingvistică.

După o perioadă istoriografică a migrației, problemele actuale provocate de fenomenul migrațional sunt atestate ușor prin lipsa specialiștilor pe diverse domenii, cum ar fi: medici/lucrători medicali, pedagogi și alți diverși lucrători pe diverse domenii înalt calificate, cu alte cuvinte – exodul în masă de inteligență: fenomenul *brain-drain*, iar acest precedent urmează să devină tot mai mult o componentă integrală a vieții contem-

porane, datorită faptului că, odată cu generațiile secunde emigrate, are loc procesul de reintegrare emoțională a familiei [2, p. 260].

În toate aceste cazuri păstrarea legăturii cu țara de origine suportă consecințe drastice, mai ales în ceea ce privește aspectele juridice. Mulți emigranți nu mai optează pentru a fi la curent cu modificările legislative din țara de origine, iar la întoarcerea acasă constată că o parte din documentele și procedurile legate de revenirea în Republica Moldova nu sunt în regulă, actualizate sau expirate.

REZULTATE ȘI DISCUȚII

Potrivit Biroului Național de Statistică, doar în perioada anilor 2018 - 2022 numărul persoanelor de până la 35 de ani, care, în conformitate cu Legea nr. 215/2016 cu privire la tineret, fac parte din categoria de tineret, a scăzut cu peste 100 de mii de persoane, iar principalul motiv îl constituie, evident, migrația. Cu alte cuvinte, populația aptă de muncă este în continuă descreștere, iar, potrivit unui studiu, către anul 2040 în Republica Moldova vor fi foarte puțini tineri. Pe de altă parte, conform unuor studii se constată că numărul celor cu vârsta de peste 50 de ani va crește cu circa 10 la sută.

Tendința conform situației demografice demonstrează că în ultimii ani (2020 – 2021) mortalitatea a crescut, iar natalitatea este în continuă descreștere; prin urmare, îmbătrânirea masivă a populației și numărul mic de tineret vor duce la o lipsă masivă a forței de muncă. Acest aspect de problemă a fost tirajat și de presa internațională, iar cercetătorii prezic faptul că populația lumii va intra în declin în următorii 40 de ani din cauza scăderii natalității. Lipsa mare de forță de muncă cauzată de scăderea populației va paraliza economia noastră globală dacă nu se vor găsi modalități inovatoare de a menține lucrurile în funcțiune [3].

În actualitate și perspectivă se arată că populația Moldovei îmbătrânește cu ritm accelerat. Dacă acum 50 de ani, în Republica Moldova mai puțin de 10% din populație avea vârsta de peste de 60 ani, în prezent această cifră se apropie rapid de 25%.

Demontând mituri, problematica în cauză se atestă și la nivel internațional, iar scăderea numărului populației ar putea ajuta la combaterea crizei climatice, pe de o parte, dar într-un final populația tot mai îmbătrânită va distruge economia globală [4].

Conform Biroului pentru relații cu diaspora (BRD) din cadrul Cancelariei de Stat, în anul 2021 în Republica Moldova s-au născut 29 230 copii, fiind în descreștere cu 1 604 copii față de anul 2020. În anul 2021 s-a înregistrat cel mai mare număr de decese (cauzat și de pandemia Covid-19) comparativ cu ultimii ani, fiind în creștere cu 5 915 persoane [5].

Prima generație de migranți deseori este numită „generație de sacrificiu”, iar în perspectiva amploarei care este generată de efectul acestui fenomen, de cele mai multe ori speranțele acestor oameni sunt ca generațiile secunde de migranți, copiii și nepoții lor, să nu aleagă aceiași cale, de emigrant. De aceea, intenția pentru multe familii este ca să poată investi resursele financiare câștigate prin munca de emigrant într-un imobil acasă, în țara de origine, cu gândul de a reveni. Dar în finalul acestei operațiuni de investiție,

majoritatea emigranților s-au ales cu proprietăți de imobiliare, majoritatea în municipiile din țară, nelocuibile de familiile lor, dar încuiate, în rezerva faptului, dacă ei, sau copiii lor, vor reveni acasă, de sărbătorile familiei lor, rămase în țară, de sărbătorile naționale sau cu alte scopuri de documentare [6, p. 176].

Într-un raport publicat anterior de OIM se menționa că „atunci când a doua generație a migranților moldoveni se va naște peste hotare, legătura deja problematică a moldovenilor cu patria lor riscă să devină încă mai slabă și mai difuză” [7, p. 41].

Toate aceste aspecte sunt conduse agresiv de fenomenul migrațional, în timp ce ¼ din numărul total al populației țării este plecată, iar mulți dintre cei prezenți se consideră plecați peste o perioadă, în viitorul apropiat, conform anumitor sondaje naționale.

Totuși, cel mai important factor determinant pentru migrație rămâne a fi în continuare cauzele economice. Totodată, în ultimii ani la cauzele migrației tot mai mult s-au adăugat și reunificarea familiei sau aspectele legate de dorința de a obține studii și diplome recunoscute internațional.

CONCLUZII

Stoparea sau încetinirea depopulării Republicii Moldovei trebuie să fie un subiect prioritar și o poate face doar crearea și promovarea la nivel național a politicilor eficiente, atât pentru migranții care au atins vârsta maturității, denumiți și „generația de sacrificiu”, cât și, în egală măsură, pentru generația secundă. Tinerilor cu oportunități occidentale le trebuie identificate chemarea acasă prin crearea soluțiilor clare de dezvoltare la nivel educațional, cultural, diplomatic și politic. Dar un exemplu viu ar însemna în primul rând ca statul Republica Moldova să privilegieze tinerii care încă se regăsesc acasă în mediul urban sau rural, oferindu-le tot suportul în crearea de oportunități prin educație, locuri de muncă, bine plătite și cu perspective competitive, în fiecare ramură de activitate. Crearea motivației tinerilor, preocupați în grupuri de interes sănătoase de a rămâne acasă ar provoca chemarea și a celor tineri plecați din Republica Moldova.

Referințe:

1. PORTES, A. (coord.) *The New Second Generation*. New York: Russell Sage Foundation, 1996. 246 p. ISBN 0-87154-683-3.
2. MORARU, V. (coord.) *Brain Drain: cazul Republicii Moldova*. Chișinău, 2011. 260 p. ISBN 978-9975-57-015-2
3. The Great People Shortage is coming – and it’s going to cause global economic chaos. Disponibil: <https://www.businessinsider.com/great-labor-shortage-looking-population-decline-disaster-global-economy-2022-10>
4. Moldova în cifre. Breviar statistic. Chișinău, 2022. Biroul Național de Statistică. Disponibil: https://statistica.gov.md/files/files/publicatii_electronice/Moldova_in_cifre/2022/Moldova_in_cifre_editia_2022.pdf

5. Site-ul oficial al Biroului relații cu diaspora. Disponibil: <https://brd.gov.md/>
6. MATEI, C. (coord.) *Impactul migrației populației asupra situației demografice din Republica Moldova*. Chișinău: Editura ASEM, 2006. 176 p. ISBN 978-9975-75-342-5.
7. SCHWARTZ, R. *Analiza legăturii între comunitățile moldovenești de peste hotare (CMH) și Moldova*. OIM. Chișinău, 2007. 41 p.
8. EUROSTAT. *First and second-generation immigrants – a statistical overview* [online]. [2020].
9. MOȘNEAGA, V. *Politica migraționistă a statului moldovenesc: esența și etapele de bază, Republica Moldova: provocările migrației*. Institutul Integrare Europeană și Științe Politice al Academiei de Științe a Moldovei. Chișinău: Știința, 2010.
10. *Analiza Situației Populației: Republica Moldova pe calea spre o societate îmbătrânită*, UNFPA, Fondul ONU pentru Populație, 2016.